

Peter Anthonissen over de Duitse choreograaf, theatermaker en auteur Raimund Hoghe

De keuze voor mensen

Van de vele foto's die Raimund Hoghe tijdens zijn jongste soloproductie *Chambre Séparée* rond zich verzamelt, krijgt er één een aparte plek rechts achteraan op het toneel. Geen afbeelding van zijn moeder, zoals ik aanvankelijk dacht, maar een platenhoes: *Alone* van Judy Garland. In een gele regenjas blikte de zangeres, alleen op het strand op een druilerige dag, voor zich uit. 'Here is the music of aloneness... sung with a heart-catching blend of tenderness, torchiness, and irrepressible vitality by the incomparable Judy,' staat op de achterzijde geschreven. 'Zij staart in de verte, vol verwachting,' citeert Raimund Hoghe een regieaanwijzing van Pier Paolo Pasolini tijdens de voorstelling. Garland stierf in 1969 in haar Londense woning na jarenlang overmatig gebruik van kalmeerpillen en pijnstillers. Pasolini werd in 1975 in nooit opgehelderde omstandigheden vermoord op een strand in de buurt van Rome. Tussen droom en realiteit, tussen waarheid en leugen situeert zich het werk van Raimund Hoghe. En op talloze andere plekken.

Sinds Raimund Hoghe (1949) op Klapstuk 95 door Johan Reyniers werd geïntroduceerd, is de Duitse theatermaker een regelmatige gast in Leuven. Hij toonde er *Meinwärts*, de eerste voorstelling waarin hij zelf voor het voetlicht trad, gevolgd door twee solo's die hij choreografeerde voor Braziliaanse dansers uit het ensemble van Pina Bausch: *Verdi Prati* voor Rodolpho Leoni, en *Geraldo's Solo* voor Geraldo Si Loureiro. Vorig seizoen was hij om twee redenen te gast in de Dijlestad: om te werken aan *Chambre Séparée*, een coproductie met het Londense Institute of Contemporary Arts die tijdens het jongste Klapstukfestival in première ging, en om opnamen te maken voor *Der*

Buckel, een autobiografisch portret dat intussen door de ZDF-televisie werd uitgezonden. Daarnaast blijft Hoghe actief als journalist en essayist, met name voor *Die Zeit*, en als auteur, onder meer van *Preis der Liebe*, een verzameling teksten en foto's waaruit hij putte voor *Chambre Séparée*. Wat hij ook doet, er is één rode draad: zijn keuze en interesse, zeg maar passie voor mensen.

Om te beginnen de mensen die het gewend zijn in de schijnwerpers te lopen en die in *Chambre Séparée* in overvloed aanwezig zijn, visueel zowel als auditief. Met een diapropjector in de hand komt Hoghe het toneel op, en projecteert het beeld van actrice Natalie Wood op de wanden, voor zich, naast zich, boven zich uit. Foto's van Rock Hudson, Sidney Poitier en Montgomery Clift volgen in de loop van de voorstelling. Op de klankband weerklinken stemmen als Elly Ameling, Josephine Baker, Jacques Brel, Maria Callas, Vikki Carr, Doris Day, Marlène Dietrich, Judy Garland, Edith Piaf en Dusty Springfield. Samen roepen zij de herinnering op aan de jaren vijftig en zestig, het Duitsland waarin Hoghe opgroeide, het Wirtschaftswunder dat het debacle van het Derde Rijk moest uitwissen. Uit de tedere en liefdevolle manier waarop Hoghe met beeld en muziek omspringt, spreekt de bewondering en het ontzag die hij als kleine jongen voor deze sterren koesterde, de steun die hij in hen vond toen hij zich nog 'sprachlos' waande. Slechts gaandeweg ontdekte hij dat de wereld van sommigen onder hen weinig uitstaans heeft met de realiteit. Die vaststelling geeft Hoghe vorm door in zijn tekst de eigen anekdote (verteld in de derde persoon) beetje bij beetje te laten overschaduwen door het doembeeld van de Duitse geschiedenis.

Even verblindend als een promotiefoto van Rock Hudson, die tijdens zijn leven werd voorgesteld als begerenswaardig vrijgezel, terwijl er pas na zijn dood duidelijkheid kwam over zijn seksuele voorkeur, is de carrière die een aantal vedetten uit de Duitse entertainment-industrie na de oorlog maakten. Acteurs als Heinz Rühmann en Hans Albers boerden vrolijk verder op het tijdens het Derde Rijk verworven elan. Hoghe confronteert de gevierde Marika Röck met de verguisde Marlène Dietrich, die in de ogen van vele Duitsers vaandervlucht pleegde door naar de Verenigde Staten uit te wijken. Kan je als kunstenaar blind blijven voor de politieke context waarin je werk ontstaat? Kan je met operadiva Elisabeth Schwarzkopf beweren dat je altijd alleen maar hebt willen zingen? Hoghe zou een boekje kunnen opendoen over deze vedetten, maar verkiest zelf als kunstenaar een antwoord te geven door, net als in *Meinwärts*, zijn aandacht te verplaatsen naar de context van het eengemaakte Duitsland, waar het neonazisme welig tiert, ook bij Jan met de pet, die de 'vreemdelingen' liever kwijt dan rijk is. Een laatste keer mijmert Hoghe na over zijn jeugd, toen hij door een krant geselecteerd werd om als 'Wunschträumer der Woche' het Eurovisiesongfestival 1967 in Wenen bij te wonen. Met de droom van de Duitse deelneemster Inge Brück eindigt ook die van de jonge Hoghe.

Sindsdien slaat hij zijn tenten elders op. Nog steeds maakt hij dankbaar gebruik van Hollywoodfoto's en de (bijna steeds vocale) muziek uit zijn jeugd, niet uit idolatrie, maar vanuit een andere fascinatie. *Lebensträume*, een televisiereeks die hij maakte voor de Duitstalige zender Dreisat, de solo's die hij chore-